

Ekonomija v ekološkem čebelarstvu ni nepomembna, vendar ni na prvem mestu. V Evropski uniji, zlasti na zahodu povezave, je letna stopnja rasti ekoloških proizvodov 10–12 %. Za razliko od drugih gospodarskih panog je povpraševanje po njih še vedno večje od ponudbe. Uveljavljajo se načela sledljivosti, osebne odgovornosti in zaupanja. Cene ekološko pridelanih pridelkov znanega izvora so od 10–30 % višje od cen klasičnih pridelkov. Znova se uveljavlja načelo »dobra imena«, ki označuje odgovornega, ozaveščenega proizvajalca, predvsem pa poštenega do samega sebe in do svojih kupcev. Mogoče je v ekološkem čebelarjenju priložnost tudi za nas ... ■

Koristne povezave:

Uredba Sveta EU:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/sl/consleg/1991/R/01991R2092-20060506-sl.pdf>

Pravilnik o ekološki pridelavi in predelavi:

<http://www.uradni-list.si/1/ulonline.jsp?urlid=2006128&dhid=86143>

Območja, primerna za ekološko čebelarstvo:

<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200352&stevilka=2479>

Inštitut za kontrolo in certifikacijo UM:

<http://www.ikc-um.si>

Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu:

<http://www.kon-cert.si>

Bureau Veritas:

<http://www.bureauveritas.si>

Seznam dovoljenih sredstev v ekološkem čebelarstvu avstrijskega združenja: <http://www.abg.at/dynamisch/betriebsmittel/files/Biologisch%20Imkern.pdf>

www.demeter.de

www.bioland.de

www.naturland.de

www.biokreis.de

<http://www.organic-europe.net>

<http://www.organic-market.info>

NASVETI IZ PRAKSE ZA PRAKSO

Moje izkušnje pri zatiranju varoj z mravljinčno kislino

Besedilo: **Ivan Ogrinc**

Kako deluje mravljinčna kislina?

Hlapi 85-odstotne mravljinčne kisline, ki jo v pravnem dnevnem odmerku vstavljamo v panj, omamljajo in uničujejo varoje na čebelah in v odkriti zalegi. V satju in medu ne puščajo ostankov, ki bi bili škodljivi za zdravje ljudi, in tudi čebel ne prizadenejo. V svojem čebelarstvu na ta način zatiram varoje že najmanj 15 let. V tem obdobju sem pridobil veliko izkušenj.

Kaj vse vpliva na uspešnost zatiranja varoj z mravljinčno kislino?

1. Imeti moramo dober hlapilnik, ki zagotavlja, da bo v 24 urah izhlapelo 15 ml mravljinčne kisline.
2. Zunanja temperatura mora biti najmanj 18 °C, zaželeno pa je višja (tudi do 30 °C).
3. Panji morajo biti dobro zatesnjeni in brez razpok, skozi katere bi uhajali hlapi.
4. Med izhlapevanjem naj ne piha vzhodni veter (vse dni izhlapevanja).
5. Mreže za vratci morajo biti očiščene propolisa in voska, da lahko hlapi neovirano potujejo proti žrelu, ki mora biti v celoti odprto (čiščenje mreže: damo

- jo v zamrzovalnik, da propolis dobro otrdi, potem pa ga z žično ščetko z lahkoto odstranimo).
6. Med izhlapevanjem ne odpiramo panjev.
 7. Najpomembnejše pa je, da nismo prepozni; v tem primeru se lahko zgodi, da bodo jeseni ali nekoliko pozneje, tj. do pomladi, panji prazni!!!

Sam uporabljam hlapilnike BS-05 in sem tudi sodeloval pri poskusih. Hlapilnik BS-05 zagotavlja povprečno po 15 ml izhlapevanja na dan in sam uravnavana enakomerno izhlapevanje, zato nihanje zunanje temperature ne vpliva toliko na uspešnost zatiranja.

Kdaj začnem zatirati varoje?

Točnega datuma ni! Na razvoj varoj vplivajo številni dejavniki, ki se iz leta v leto spreminjajo. Naj jih naštejemo nekaj:

- kako so bile družine ob zimskem zatiranju očiščene varoj,
- vremenske razmere – zelo toplo ali hladno leto, sušno ali mokro ...,
- dobra ali slaba paša,

- podnebne razmere, nadmorska višina ... Vsak čebelar mora skrbno spremljati razvoj varoj in ukrepati, ko je to potrebno. Če zamudimo fazo prevelikega razvoja varoj, bomo kmalu imeli prazne panje.

Za zatiranje z mravljinčno kislino je pri nas po navadi pravi čas, ko iztočimo lipov med. To je približno v drugi polovici julija. Če pa je spomladi kaka družina ropala v drugem čebelnjaku, ta lahko prinese toliko varoj, da je treba ukrepati že maja ali junija, morda samo v roparskem panju.

Kislina povzroča tudi nekaj nevšečnosti, saj povzroča oksidacijo železa. Da se nam to ne bi zgodilo, mreže za satjem zamenjamo z aluminijastimi in tečaje vrat premažemo s tinkturo propolisa, v notranjosti panja pa čebele same poskrbijo za zaščito.

Količina in način vstavljanja kisline v panj

Za celoten AŽ-panj:

- Posodo s prostornino 150 ml napolnimo z mravljinčno kislino, ta pa naj bi izhlapela v 10 dneh. Ker pa se hlapi zadržujejo v panju še kak dan ali dva, varoje potem odpadajo še nekaj dni.
- Delamo lahko tudi v dveh delih, to pa je morda še učinkoviteje. V posodo natočimo polovično količino kisline, to je 75 ml, ki hlapi pet dni. Potem pet dni počakamo in znova natočimo 75 ml kisline, ta pa naj znova hlapi pet dni.

Po prvem načinu kislina učinkovito deluje 10 dni, po drugem pa 15 dni. V tem obdobju se izleže vsa trotovska zalega, ki je bila ob prvem dnevu izhlapevanja še pokrita. Trotovska zalega je odkrita 9 dni, pokrita 15 dni, skupaj torej 24 dni.

V trietažni panj je treba vstaviti dva hlapilnika. Enega za plodišče, drugega za vrhno etažo. Za rezervne družine (5–7 satov ali polovičarja) 85-odstotno kislino razredčimo z destilirano vodo, tako da dobimo 65-odstotno kislino (na 1 liter 85-odstotne kisline dodamo 3,6 dl vode).

Varnost in zaščita pri delu s kislino, previdno s hlapilniki

Nalivanje kisline v posode naj poteka zunaj čebelnjaka. Najbolje se je postaviti na vogal, da nam veter odnaša hlape izpred nosa. Obvezno moramo imeti gumijaste rokavice, odporne proti kislina. Priporočljiva so tudi očala oz. maska. V bližini naj bo vedro čiste vode. Če pride kislina v dotik s kožo,

dobimo hude opekline. Prizadeto mesto moramo takoj sprati z vodo.

Za varno nalivanje si naredimo okvir iz moralov, v katerega zložimo 4–5 posodic, da se med nalivanjem z lijakom ne prevrnejo. Na hlapilnike privijemo še drugi del in ga zataknejo na vrata panja. Dobro zapremo in stvar je končana.

Do oktobra spremljamo razvoj varoj. Za preverjanje odpada varoj vstavimo v nekatere panje testne mreže. Razvoj varoj se lahko poveča zaradi ropanja. Takrat jih lahko prvič začnemo zatirati s sublimatorjem za oksalno kislino LO-4, drugič pa jih zatiramo konec novembra ali decembra. To pa je že druga, obširnejša zgodba.

Po končanem izhlapevanju v posodah ostane še nekaj kapljic kisline, vlečni trakovi pa so še mokri. Takšni trakovi so zelo občutljivi, saj se hitro strgajo. Hlapilnik vzamemo iz ležišča, ga odvijemo in zgornji del leže postavimo za vrata na prej pripravljen čist papir (ne sme se umazati). Posodo hlapilnika spet zataknejo nazaj. V nekaj dneh se bo vse posušilo. Potem hlapilnike pospravimo na njihovo mesto v kartonskih škatlah. Trakov in lističev ne smemo prijema ti z rokami, saj bi s tem povzročili slabši prevod kislin. Tako zagotovimo, da bodo hlapilniki dolga leta učinkoviti.

Hlapilnik BS-05

Foto: MB

Sklepna misel

Kdor misli, da učinkovitost tega načina ni zanesljiva, verjetno ni primerno usposobljen. Ne drži trditve, da brez kemije (strupov) ne gre. V svojem čebelarstvu že veliko let delam s kislina in zaradi tega nimam izgub. Še enkrat pa naj poudarim, da je izjemno pomembno zimsko zatiranje z oksalno kislino. Tako uničimo celo do 99 % varoj. Ves moj trud je poplačan spomladi, ko vidim čebele čile in zdrave leteti prav iz vseh panjev. To naj bi bil tudi cilj vsakega čebelarja. ■

ČEBELARSTVO LUZNAR

V Vzrejnem centru Gozdna učna pot Radovljica – družina Luznar dobite gospodarske matice alpskega ekotipa.

Vzreja poteka pod nadzorom KIS in NVI, vzrejališče je vpisano v register pri MKGP.

MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, LAHKO PA VAM JIH POŠLJEMO TUDI PO POŠTI.

Begunje 170,
4275 Begunje na
Gorenjskem
Telefon: 04/533 39 14 ali
041/948 077

